

VYDEJTE SE NA VÝLET S KLASÁČKEM JEŠTĚŘČÍ CESTOU KOLEM VINIC PODYJÍ

STRUČNÝ POPIS VÝLETU:

Z Hnanic vás cesta provede místními vinicemi až k řece, ke zbytkům starých mlýnů a přes most se vrátíte zase zpátky.

DĚLKA TRASY:

8 km

OBTÍŽNOST:

Středně těžká trasa s jedním velkým krpálem nahoru a dolů. Komu vadí ještěrky a užovky, ten by sem neměl chodit v létě. A obecně doporučujeme kvůli komárům jít trasu na jaře nebo na podzim. :)

VÝCHOZÍ BOD VÝLETU:

Obec Hnanice leží v Jihomoravském kraji, jen pár kilometrů jižně od Znojma, v těsné blízkosti rakouských hranic. Je jednou ze vstupních bran do národního parku Podují.

PARKOVÁNÍ:

Nejlépe u hotelu v Hnanicích.

WC:

Tak nějak všude po trase – konkrétní toalety nejsou, chovejte se ale k přírodě s úctou!

MOŽNOST OBČERSTVENÍ:

Pouze u parkoviště je stánek s jídlem – doporučujeme tedy kvalitní svačinu s sebou! Tipy najdete na našich webových stránkách!

JEŠTĚŘČÍ CESTOU KOLEM VINIC PODYJÍ

LEGENDA PRO RODIČE A POPIS TRASY:

Milí cestovatelé,

zveme vás společně s Klasáčkem na nejznámější a nejstarší českou vinici – na Šobes. Kromě toho, že si výletník musí dát dobrý pozor, aby se „nepřeškoštoval“ a dorazil zpět v pořádku, by si jej raději měli nechat ujít ti, co mají fobii z plazů. Trasa totiž vede Podýjím – nad řekou Dyjí i podél ní. Je to krásná trasa, ale provázet vás budou vzácné ještěřky a užovky, kterým tento kraj zkrátka patří. Ochladit se můžete v řece, když budete hledat zbytky starých mlýnů, a připravte se na to, že nepotkáte ani nohu. Tajenku luštíme celou cestu a povídání bude hlavně o přírodě, hadech a Dyji.

DOPIS DĚTEM:

Ahoj, kluci a holky,

dnešní cesta za hádankou povede národním parkem Podýjí, kde na vás čekají všelijací plazi, ale také krásné výhledy. Stejně jako k ostatním našim výletům jsme i k tomuto připravili originální mapu s vyznačenou trasou. Když půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Pokud nám pošlete tajenku na e-mail info@eklasa.cz, zařadíme vás do slosování o drobné ceny. Soutěžit můžete s námi až do 31. 10. 2022.

Jdeme na to!

Auto necháme na parkovišti v kopci nad obcí Hnanice u rozcestí Fládnická. Poblíž je stánek s rychlým občerstvením a prodejem vína. Ten nás ovšem zatím vůbec nezajímá, neboť rovnou vyrazíme po žluté turistické značce ve směru k vinici Šobes. Kdo první najde kapličku sv. Huberta?

Na rozcestí Na Fládnické cestě zabočíme doprava a stále po žluté klesáme do údolí řeky Dyje. Pod kopcem u rozcestí Pod Šobesem se v minulosti nacházel hotel Gruber, který byl přestavěn z nevyužívaného čtvrtého mlýna ve zdejší lokalitě „Devíti mlýnů“. Mlýny na řece Dyji zcela zanikly se spuštěním železné opony po 2. světové válce. Pozůstatky bývalého hotelu Gruber si tu však můžeme prohlédnout.

Vidíte je napravo?

Budeme se teď dlouho držet červené turistické značky. Kdo ji najde první?

Vás už jistě zaujal visutý most. Ano, půjdete po něm a pak po louce k tabuli, kde na nás čeká první dnešní otázka. V pravém horním rohu je báseň. Kdo ji napsal? Náš oblíbený básník Fráňa – což je František. Jistě se rád toulal po lukách, když o nich takhle krásně uměl psát. Podívejte se ještě jednou na tabuli a najděte...

1. Jak se řeknou louky anglicky?

Odpověď najdete na tabuli.

Poznáte nějaké motýlky na obrázku? A vidíte je kolem sebe? Když budete mít štěstí, budou poletovat všude okolo.

Teď nás asi moc rádi mít nebudete, protože půjdeme docela dlouho do kopce – na Šobes. Ale je to ve stínu a krásná krajina kolem, tak to vydržte. Kupředu levá, jako vojáci... a nezastavovat. :)

Možná cestou potkáte strom nebo keř se zvláštními žlutými plody – je to kdoule. Kdoule patří k typickým starým znojenským plodinám a jsou osobitou připomínkou „starých dobrých časů“. Jedná se o velmi tvrdé plody malvice, která je příbuzná jablkům a hruškám. Kdoule jsou za syrova nekonzumovatelné. Dozrávají až koncem října a je pro ně charakteristická intenzivní vůně. Kdoule se obvykle sklízí ručně a poté hned zpracovávají..

Ale od kdoulí zpátky k hroznovému vínu. Šobes je jedna z nejstarších a nejznámějších viničních tratí v České republice. Nachází se v lokalitě Devět mlýnů uprostřed národního parku Podyjí, v katastru vinařské obce Podmolí, ve znojenské vinařské podoblasti. Přístupná je buď starou Římskou cestou z Podmolí, nebo snadněji z Hnanic. Touto cestou jdeme my. :) Díky své poloze na jižním úbočí skalního ostrohu v meandru řeky Dyje má specifické mikroklima a vína z této vinice patří mezi velmi ceněná. Lokalita byla osídlena již ve starší době kamenné. Pravěké hradiště zde bylo v době bronzové, osídlení i v čase Keltů a v době římské. Již ve středověku byla lokalita využívána k pěstování vinné révy. Lokalita je řazena mezi deset nejlepších vinařských poloh v Evropě.

Vidíte ty hrozny kolem sebe? Netrhat! Vinaři o ně s láskou pečují celý rok!

Od degustačního stánku stále stoupáme až k další tabuli. Je o plazech. Ti jsou tady zkrátka všude... A my se ptáme: vyskytují se zde 4 druhy užovek – obojková, stromová, podplamatá a...?

2. Doplňte: Užovka...

Setkat se v národním parku Podyjí s hady není vůbec žádný problém. Plazí se po vřesovištích na Havranicku a Hnanicku, plavou v řece u Devíti mlýnů nebo se sluní na Šobesu či Novém Hrádku. Jen zde a na dalších dvou místech v Česku mohou lidé vidět například kriticky ohroženou užovku stromovou. V národním parku můžete narazit na téměř všechny české hady. Jen zmiji tu odborníci ještě neviděli.

Setkání s užovkou stromovou vás může i vystrašit. Je to totiž nejdelší český had. Dorůstá až dvou metrů. Velká, štíhlá, mrštná užovka stromová dostala své jméno díky zálibě v lezení. Umožňují jí to speciální šupiny, které má na bříše. Svých lezeckých schopností využívá především k získávání potravy. Loví zejména ptáky, ale nepohrdne ani jejich mláďaty a vejci nebo drobnými savci.

Podívejte se na vinici nalevo a přečtěte si nápis.

3. Jaké víno se zde pěstuje?

(Stačí první slovo.)

Pokračujeme po asfaltce a po červené značce stále vzhůru – už tam skoro budeme. Za chvíli na nás čekají i krásné výhledy na Podyjí.

Kaňon řeky Dyje mezi Vranovem nad Dyjí a Znojmem s hluboce zaříznutými meandry, skalními stěnami a kamennými moři reprezentuje jedno z posledních zachovalých říčních údolí ve střední Evropě. Národní park Podyjí se vyznačuje mimořádnými scenériemi, tvořenými pestrou mozaikou skalních amfiteátrů a srázných stěn, meandry, rozsáhlými suťovými poli a těžko prostupnými stržemi, ale i rozlehlými loukami podél Dyje a prosluněnými lesostepmi s pestrými koberci teplomilných rostlin.

O některé z nich informuje i další naučná tabule. A když jsme u těch kytiček: jedna česká pohádka je o princezně, kterou se snaží „převychovat“ princ převlečený za zahradníka.

4. Jak se pohádka jmenuje?

(Stačí nám první slovo. Jedná se o přídavné jméno.)

Dole v údolí je teď vidět i další visutý most, po kterém se budete vracet.

5. Jak se jmenuje řeka v údolí?

Podnebí Jihomoravského kraje patří k nejteplejším z celé České republiky. Na jižní Moravě je v nížinách velmi úrodná půda. Pěstuje se zde pšenice, cukrovka, ječmen, chmel, zelenina (rajčata, papriky) a ovoce (zejména meruňky a broskve). Na území kraje se taky nacházejí největší plochy vinic v naší republice. Proslulou zdejší pochoutkou, se staletou tradicí pěstování a konzervování, je známá Znojemská okurka. V roce 1572 si místní opat Sebastian Freytag nechal do zdejšího kláštera v Louce ve Znojmě poprvé přivést z Maďarska okurová semena a začal okurky pěstovat a nové plodiny se na Znojemsku velmi dařilo. Hlavní zásluhu na tom má slunečné klima a k pěstování vhodná půda.

Brzy bylo okurek více, než jich zdejší obyvatelé stačili zkonzumovat. A tak místní začali řešit otázku, jak naložit s nadprůměrně vysokou úrodou. Nejprve okurky nakládali do soli a octa. Později si znojemští okurkáři vytvořili vlastní nezaměnitelný nálev, který přetrval až do současnosti.

Mineme smutný pomníček a teď už po příjemné cestě šlapeme k jednomu vyhlídkovému místu. Jsou to Železné schody. Pokud máte ještě sílu a nemučí vás komáři, jděte se podívat. Ale pak se zase vraťte, protože budeme ještě chvíli pokračovat po červené turistické značce – už jen 10 minut. Na rozcestí Šobeská cesta odbočíme po žluté směrem Šobeská lávka. Podívejte se na rozcestník na tabulku s názvem Šobeská cesta. Úplně nahoře jsou tři malá písmenka.

6. Opište písmenka.

Víte, co znamenají? Je to klub ... bezvadných lidí, kteří se starají o to, abychom se my, turisté, na cestách neztratili.

Od této chvíle už povede cesta jenom z kopce a bude příjemná. Tedy pokud se pro změnu nebojíte ještěrek. Na vřesovištích, vinicích a skalních výbězcích mezi Znojmem a Hnanicemi se rády sluní ještěrky zelené. Kromě smaragdově zeleného těla je pro samečky typické tyrkysově modře zbarvené hrdlo. Pro místní je to možná běžná podívaná. Kriticky ohroženou ještěrku zelenou ale lidé mohou v naší republice vidět jen na jižní Moravě a na pár místech ve středních a severních Čechách. Se svým až čtyřicet centimetrů dlouhým tělem patří ještěrka zelená k nejdelším ještěrkám žijícím v Česku. Je masožravá a živí se hlavně hmyzem. Poradí si však i s drobnějšími ptáky či hlodavci. Rychle se dokáže pohybovat po zemi. Výborně také šplhá a snadno vyleze i do korun stromů. Dožívá se až dvanácti let.

Vidíte nějakou? Na chvilku se zastavte a poslouchejte šustění v listí – to jsou ony. Znáte film *Jurský park*? Tam byla také jedna velká ještěrka, jmenovala se Rex. Jakého druhu byl ještěr?

7. Jak se jmenoval strašlivý dinosaur?

(Pozor, ve jméně má dvě N.)

Nebojte, na toho zde nenarazíte.

Pokud už jste dorazili na Lipanské rozcestí, víte, že k řece a k mostu už to máte jen kousek. Držte se modré značky a jde se směrem dolů.

Jste-li u mostu, máte vyhráno. Teď ho jen přejít a začít hledat zbytky mlýnů.

V oblasti Devíti mlýnů nebo městečka Hardegg můžete vidět hada, který bez problémů plave na hladině. Je to užovka podplamatá. K vodě se přesouvá přibližně od poloviny května. Zprvu se jen vyhřívá na souši. Když má voda pro ni přijatelnou teplotu, vyrazí na lov rybek. Nejenže velmi dobře plave, ale umí se i potápět a chytat svou kořist hluboko pod hladinou. Nepohrdne žábami, čolky nebo pulci. Přestože není jedovatá, nebojí se na vetřelce zaútočit svými zuby. K obraně také používá vylučování zápachající tekutiny, nebo předstírá, že je mrtvá.

Našli jste nalevo zbytky mlýnů?

Osídlení v těchto místech bylo vždy sporadické. V hlubokém údolí vzniklo jen několik samot, hamrů a mlýnů využívajících vodní sílu Dyje. Největší koncentrace těchto staveb byla ve zdejší lokalitě historicky nazývané Devět mlýnů. V této oblasti se nyní nacházíme. Je zajímavé, že název Devět mlýnů se vztahuje na lokalitu, kde jsou patrné pozůstatky pouhých šesti mlýnů. Zbývající tři ležely níže po proudu, a to mezi šestým mlýnem Papírna a ústím Hájského potoka. Koncem 18. století však byly tyto mlýny zničeny zřejmě důsledkem častých povodní. Překotný poválečný vývoj byl i předzvěstí definitivního zániku soustavy mlýnů. V roce 1945 byli německy mluvící vlastníci násilně vystěhováni a po roce 1948 byly cenné historické objekty mlýnů vojsky Pohraniční stráže postupně zlikvidovány. Dnes po nich nalezneme pouze malebné jezy čeřící tok řeky, zbytky náhonů, kamenných zdí a zarostlé základy hospodářských budov.

Podívejte se na tabuli za mostem a napište, jak se druhým jménem nazývá ptáček na obrázku.

8. Jak se jmenuje ledňáček?

Je krásný, že? A co to drží v zobáčku? Kdo by si to dal k obědu?

Nyní se držte modré turistické značky, ale důležitější je asfaltka, ta vás dovede bezpečně k prvnímu mostu. Modrá značka asi za 100 metrů nějak divně zazmatkuje, vede dolů k řece a pak zase zpátky, takže asfaltka je jistota. :)

Podél ní můžete sledovat zbytky stavení, ale také opuštěný sad, sklípky a smutné zbytky po někdejších bydlení. Muselo to tady být krásné!

I v těchto místech jsme potkali pár užovek, koukejte prosím pod nohy. :)

Přestat koukat můžete až u Gruberovy studánky. Všimněte si na cedulce ptáčka, kterého vidíte všude na značení národního parku Podyjí. Víte, co to je? Volavka? Omyl!

Je to vzácný černý čáp, který zde žije. V národním parku Podyjí hnízdí pravidelně dva až čtyři páry čápů černých. I když po roce mohou své partnery vyměnit, během doby hnízdění si jsou naprosto věrni a společně se střídají i v péči o vajíčka a mláďata. Těch se může po měsíčním

sezení na vajíčkách vylíhnout i pět. Teprve po dalších dvou měsících jsou mladí čápi schopni letu a samostatného života. Čeká je až 15 let dlouhý život.

Voda z Gruberovy studánky není pitná, ale vydržte, do cíle to už je opravdu jen kousek. Dostali jste se k prvnímu visutému mostu a teď už musíte jen zpátky vyšlápnout kopeček k autu – je to po žluté, až se bude cesta rozdvajovat, držte se vlevo. :)

A protože vám dlužíme ještě jedno písmenko do doplňovačky, zeptáme se na živou vodu. Jak se jmenovala krásná panna, kterou se snažil vysloužit pro svého krále Jiřík? Král mu pak dal useknout hlavu a ona panna ho živou vodou zachránila.

9. Jak se jmenovala princezna?

Její jméno se třpytí jako zlato, že? A také se třpytí jako další postava z jiné pohádky – *Princezna a Večernice*. Na zámek Hrádek u Nechanic, kde Večernice žila, vede jeden z našich dalších výletů s tajenkou.

REKAPITULACE OTÁZEK DO KŘÍŽOVKY:

1. Jak se řeknou louky anglicky?
2. Doplňte: Užovka...
3. Jaké víno se zde pěstuje?
4. Jak se pohádka jmenuje?
5. Jak se jmenuje řeka v údolí?
6. Opište písmenka.
7. Jak se jmenoval strašlivý dinosaurus?
8. Jak se jmenuje ledňáček?
9. Jak se jmenovala princezna?

Vidíte tajenku? Doufáme, že stejně se bude třpytit i cesta, která vás šťastně dovede domů. Na shledanou!

Chcete se dozvědět **další zajímavosti** a informace o značkách kvality? Vše najdete na jednom místě zde: www.akademiekvality.cz

Recepty na doma i na výlety inspirované produkty značek kvality najdete zde: www.akademiekvality.cz/recepty

Někdy je nutné zůstat doma v teple a pak se budou hodit **tipy, jak zabavit neposedné děti**. Zde najdete pracovní listy, fotonávody i další inspiraci pro malé i velké. www.akademiekvality.cz/pospolu-u-stolu

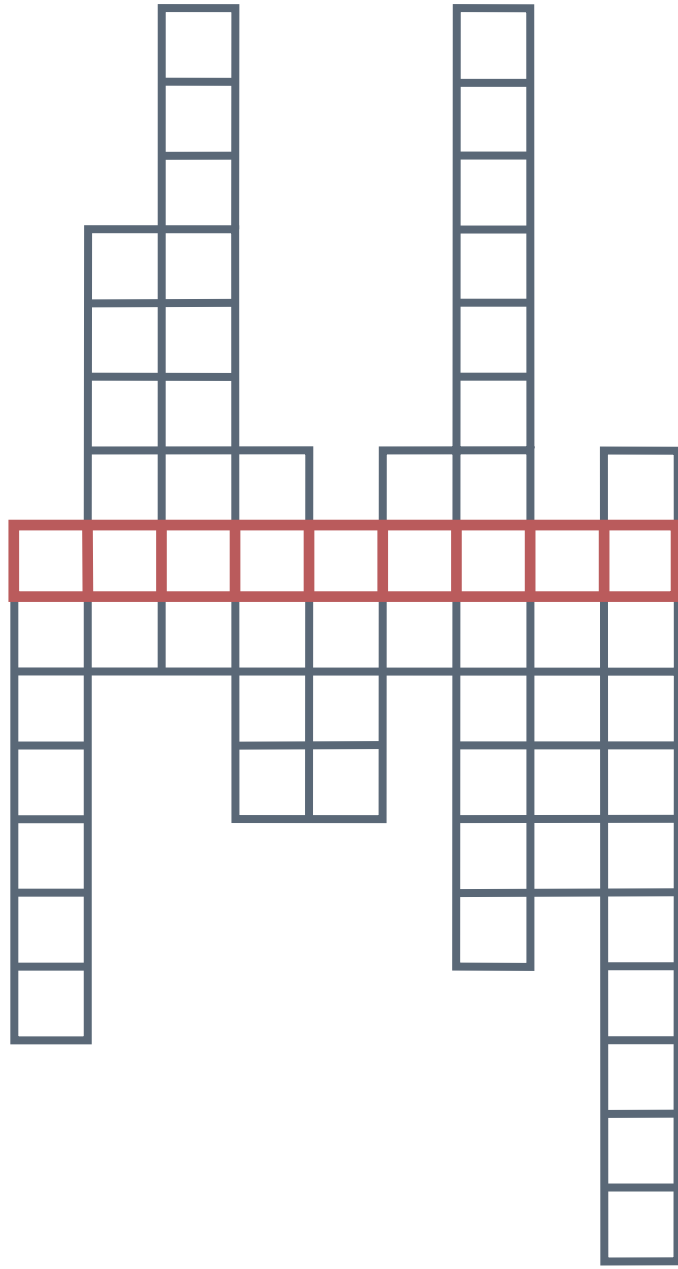
JEŠTĚŘČÍ CESTOU KOLEM VINIC PODYJÍ

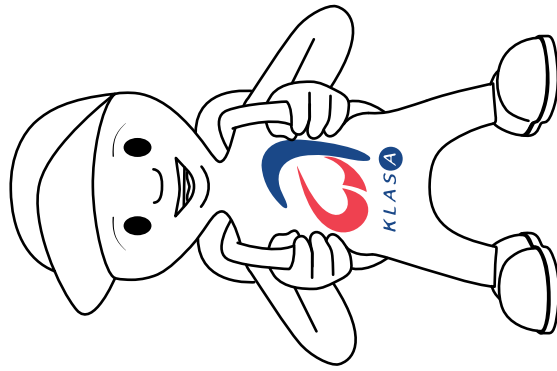
JESTĚŘČÍ CESTOU KOLEM VINIC PODYJÍ

KŘÍŽOVKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

TAJENKU ZAŠLETE E-MAILEM
NA ADRESU INFO@KLASA.CZ
NEJPOZDĚJI DO 31. 10. 2022. ZE
SPRÁVNÝCH ODPOVĚDÍ VYLOSUJEME
KAŽDÝ MĚSÍC 10 VÝHERCŮ, KTERÝ
ZÍSKAJÍ DROBNÉ VÝHRY. VÝHERCE
BUDEME KONTAKTOVAT NA
E-MAILOVÉ ADRESE, ZE KTERÉ
TAJENKU ODESÍLALI.

Informace o zpracování osobních údajů dle GDPR. Správce: Státní zemědělský intervenční fond, se sídlem Ve Smečkách 33, Praha 1, IČ: 48133981 DIČ CZ48133981, kontaktní e-mail: gdpr@szif.cz, pověřenec pro ochranu osobních údajů: Mgr. Filip Šova, LL.M., Email: poverenec@szif.cz, datová schránka: jnzaiqd. Rozsah zpracovávaných údajů: E-mailová adresa; účely zpracování: vylosování a kontaktování výherců; právní základ pro zpracování: plnění závazku správce dle čl. 6, odst. 1, písm. b) GDPR. Údaje budou uloženy pouze po dobu nutnou k naplnění účelu zpracování. Poučení: máte právo na přístup k osobním údajům, jejich opravu nebo výmaz, popřípadě omezení zpracování; právo vznést u správce námítku proti zpracování z důvodů stanovených GDPR a právo na přenositelnost údajů. Sdělení správci lze uskutečnit písemně dopisem, datovou schránkou nebo Emailem na kontaktech výše uvedených. Máte právo podat stížnost u dozorového úřadu, kterým je Úřad pro ochranu osobních údajů, Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7.

